

Ислом Нури

Айрим нарсалар бўладики, улар агар сотувчи истисно қилмаган бўлса, сотилган молга қўшилиб харидорнинг мулкига ўтади. Жумладан:

Бирор бир қул ёки от-улов сотган бўлса, қулнинг эгнидаги одатий кийими, шунингдек, от-уловга тақилган юган, тизгин, тақа кабилар ҳам мутлақ байъ остига киради, чунки, одат шунга жорий бўлган. Одатда сотилган нарсага қўшиб бериш жорий бўлмаган ва сотилган молнинг унга эҳтиёжи бўлмайдиган нарсалар, масалан, қулнинг молмулки, эгнидаги зийнат кийими унга қўшилмайди.

«Оннинг ҳаридори ҳаридори сотгани : оннинг ҳаридори сотгани
оннинг ҳаридори сотгани сотгани...» : «Оннинг ҳаридори сотгани сотгани
оннинг
оннинг сотгани сотгани сотгани сотгани сотгани сотгани сотгани...»

Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам: «Ким қул сотса, унинг моли сотган одамгадир, фақат харидор шарт қилса (бундан мустасно)», деганлар (Бухорий (2379) ва Муслим (1543) Ибн Умар розияллоҳу анхумодан ривоят қилганлар).

Ҳадис далолатига кўра, қул сотилса, байъга унинг моли қўшилмайди. Чунки, байъ қул устида бўлади, мол эса алоҳида нарсадир. Бу гўё иккита қули бор одам улардан бирини сотгандек гапдир. Чунки, қул ҳам, унинг моли ҳам хожаники, қулни сотгач, моли қолаверади.

Агар харидор қул билан бирга унинг моли ҳам байъ остига киришини шарт қилса,
унинг моли ҳам байъ остига киради. Чунки, Набий соллаллоҳу алайҳи ва саллам юқоридаги ҳадисда: «фақат харидор шарт қилса (бундан мустасно)»,

Сотилган молга тобеъ бўладиган ва тобеъ бўлмайдиган нарсаларга доир
боб | 2

Ислом Нури

дедилар.